

At sidde indenfor Døre og Vinduer en sort Nat og høre Stormen rase med en om evig Forbandelse mindende Intensitet, kan nok siges at være spændende, men for sensible Sind tilligemei rædselsfuldt. Det gjorde naturligvis ikke Sagen bedre, at der var Jul. Thi hvorfor netop paa en Juledag? Hvad var Hensigten? Og bande først og sidst: hvordan skulde det ende?

Oppe i Husets ene Gavl sugede Vinden sig ind gennem en Revne i Vinduesruden og løftede Krogene af, derefter borte man et Bump, da Vinduesrammen stødte mod Væggen, og en rasende Lyd af det knuste Glas skar gennem Orkanens Brøl. Disse Lyde betegnede Gang paa Gang, Ruder knustes i Støvsky. Vinduesrammerne røg ud af Karmene og ind igen, somme af dem løftedes af sine Hanger og fulgte med Stormen; Dagen der-paa kunde man i Kvartieret omkring gamle Hundreder af Vinduesrammer op. Nede i Gaarden stod langs et Plankværk 12 Rethrader, hvis Døre for Ventilations Skild var forsynet med Tremmer, og mellem disse sugede Vinden alle Dørene op; siden hørte vi hele Natten, hvorledes de Rethrader blev misbrændte.

Da omiser andens Juledag Morgen, gik over til Dag, havde Stormen lagt sig, og det blev saa stille som paa den skilleligste Vinterdag. Saa kunde man gaa ned i Byen og studere Orkanens Omgivelser. De var mange. At Lygtenede var blevet brækkede over og Skille midtlytende var kun for Bagatel at regne. Nede i Metropolitens Bavn var Værelse støget høit op over Kæjen. Robaade og Sejlbaade lode indenfor Døre og Trappe-døre i Salogaderne, tilmed Sølskibe paa et halvt hundrede Tons var opskjævede paa Land.

Vinden havde staaet paa fra den danske Side. Søren havde bragt med sig op paa Land alt, baade løst og fast, som han paa dens Vej. Kysten flængede den i Stykker, og paa visse Steder lavede den dybe Søvel ind i den. Mellem Metropolis og Limhamn, der ligger Hutter-til-Bulter af Fiskeleje, Industrierne og Villaby paa en af Skaane Spidsen, gik langs Kysten en Jernbane. Et Tog, Skidetoget, blev det kaldt, rullede hver Time mellem de to Byer, og det gør det vist endnu, men ikke som den Gang med Passagerer; nu hører Limhamn til Malmø og der gaa selvstændigt Sporvej derad. Julestormen satte for en lang Tid en Stopper for Skidetoget. Virksomhed som Befordringsmiddel. Søren skar faktisk hele Banevolden i smaa Stumper, paa sine Støre hang Skinnerne i serygligste Krusaderer over Sveigene. Alle vi, som anden Juledag var ude og beskuede Odeløgelserne, erklærede enstemmigt, at det vilde koste mange Penge og tage nogen Tid og Arbejde for at faa den Jernbane til at blive Jernbane igen, og vi fik Ret; flere Maanedes opretholdes Trafikken mellem Metropolis og Hutter-til-Bulter af Hestekortet, der ikke satte Rekorder i Hurtighed. Automobil fandtes der ikke paa den Tid, og elektrisk Sporvejsdrift havde man kun høit Tale om i den skaaanske Metropoli. Men den havde Hestesporvej. Den bestod af skramende Karer, der blev trukket af stivbenede Krikker. Der standse des vel hver en Port og Trapper, hvis det skulde saa være — man skulde ikke have travlt for at kære med den.

Metropolitens Aviser sendte Ekstra-blade ud, der fortalte om Orkanens graufide Gerninger og spiktede Men-skelliv. Kun en ringe Del var endnu konstateret, men der var Konvulsioner nok, og man havde Anelser om flere og ubyggeligere. Havet havde været graadigt den Nat. Vi læste da dystre Skildringer med sammen-bidte Læber og skælvende Hjerte.

Og med et var det som skulde mit Hjerte standse, thi jeg kom til at tænke paa Johan Pettersson. Han havde jeg glemt for min egen Angst. Hvorledes var det gaaet ham, Kompagnonen og Kæresten?

Han boede ude i den østre Rydel hos sin gamle Mor. Jeg vidste saa vel hvor; han havde flere Gange inviteret mig hjem for at se paa hans for hver Gang forøgede Frimærkesamling. Jeg løb derad, ind over Gaarden og op i den mørke Trappegang. Jeg bankede paa Døren, men ingen svarede eller lukkede op. Jeg kunde høre en klægende Lyd derude fra, og saa lukkede jeg selv Døren op. Paa en malet Stol ved Komfuret sad Johan Petterssons Mor. Og hun græd. Hun græd saa gammelkvindelig svagt og langsomt stennende, og hun vuggede med Kroppen som vilde hun vugge sig selv til Ro fra Sorgen. Jeg trak sagte Døren til igen og gik paa mine lange, spinkle Ben tilbage over Gaardens sønede Stenbæ — jeg syntes, at Livet var paa et saa graufaldt Næste bedrøveligt.

Udenfor Porten stod en Fok Born, Yacht og halvvejske Piger. De drøftede Johan Petterssons tragiske Københavnertur. Jeg fik at vide, at Pettersson havde tilbragt Juleaften hos sin Kæreste, men han var blevet Gvener med hende og gaaet via Ved, og var saaledes kræstet den Gang, og var omkom i det vilde Hav. Det havde været Meningen, at han og Kompagnonen skulde stikke til Bes ved Niddén om Morgenen, men Kompagnonen havde faaet Betænkkeligheder, da han saa hvordan, det trak op. Men for Johan Pettersson var Intet Vejfr for slemt, han kunde ingen Vinde skremme, og skulde man til København, saa skulde man til København, og han skulde jo derad. Kompagnonen stod ude paa Havnepromenaden og saa Johan Pettersson Ro Sejlbaaden ud af Havnen til Røde Prii, hvor han hejse de Sejlene, begynde Krydsningen og forsvandt ud i Elementerne. Det var umuligt at sige, hvor Johan Pettersson selv befandt sig, da man første Juledag fandt Vraget af Baaden indenfor den sprængte Bane-strækning paa det Sted, hvor den store Badeanstalt Riberghsborg var blevet skaaert i to Dele, som blev uenlige om Kursen, saa den ene gjorde et Besøg og blev hængende inde paa Land, medens den anden tog sig frem til Kystspidsen ved Limhamn, og der gav sig paa Langfart gennem Sundet til Østersøen.

Tredje Juledag hemad Middag sammenkaldte den gamle Apoteker hele Personalet til Sørgehøjtid i Laboratoriet. Han holdt en meget gribeende Tale om den menneskelige Daarskab og hvad Offer, den kunde kræve. Men udnagende fra den gamle Regel at lod Mands Rygte skal ikke smædes, sagde Apotekeren en Del venlige Ord om Johan Pettersson, om hvor glad og venesal og tilfreds med Livet han altid havde været, og om hvor lidligt han arbejdede for sin Løn: 12 Kroner om Ugen, fri Læge og saa nogen Medicin, han behøvede.

Den gamle Apotekers Tale blev afbrudt af en fortvivlet og angst Kvinde. Det var Ellen Larsson. Hun sank ned paa en Stol ved det lange Bord midt i Lokalet; Hænderne strakte hun ud over Bordkanten og hun stødte Hovedet i Bordkanten.

— Det er min Skyld! Det er min Skyld! klagede hun.

Den gamle Apoteker gik hen til hende.

— Men hvor i al Verden kan det være din Skyld, Ellen? Du har da ikke sendt ham ud paa den letslindige Sejlbat!

— Men han vilde være blevet hjemme, hvis ... hvis ...

Den gamle Apoteker ventede paa Fortsættelsen.

— Hvis hvad? spurgte han sig frem.

— Hvis jeg ikke havde sagt, at jeg ikke vilde have ham med på det.

Vi var alle meget bedrøvede. Og den gamle Apoteker kunde ikke faa nogen klar Opfattelse af Forholdet mellem den nu saa fortvivlede Ellen Larsson og den fornykkede Johan Pettersson.

— Har der været noget mellem jer? spurgte han.

— Nej. Jeg vilde ikke have med ham at gøre, fordi ...

Hvorfor?

— Fordi han havde saa mange Kæresten og skiftede saa tit. Men jeg vilde gerne have tilgivet ham alt og taget ham, bare, bare ... bare han var i Livet!

Den gamle Apoteker rystede paa Hovedet.

— Det er jo noget forfærdeligt, dette her!

Hans Ansigt blev haardt, man kunde se, Vreden kom op i ham.

— Jeg vil ikke tage hans Letsindighed med Hensyn til Kvinder i Forsvar. Men hvis du virkelig holdt af ham ... Holdt du af ham?

— Ja! Ja!

— Saa budt du forlængst ...

Døren til Laboratoriet aabnedes og ind traadte smilende, nybarberet, vandkæmmet og pæn at se paa Johan Pettersson. Vi stirrede alle paa ham, uden Ellen Larsson, som vedblivende skulde sit Ansigt af Fortvivlelse. Men ogsaa hun fik jo til Slut Øjnene op for hans uventede Tilstedeværelse. Hun rejste sig op imod ham med fræmskudte Hænder.

— Johani!

Og de faldt paa rigtig gammeldags Manér i hinandens Arme.

Og for saa vidt var alting godt og vel. Men dette kom bag paa den gamle Apoteker. Han kunde ikke orientere sig i dette Virvar af brudte Regler, trodsede Begreber, uventede Kendsgerninger. Han syntes, det var ham umuligt at have Oversende med og tilgive saa letslindige og mod al religiøs Fornuft stridende Handlinger som at trods et mildt og fornuftende Menneskes gode Raad, trods alle guddommelige Love, trods en magtfuld Orkan, rædde sig fra en sikker Død ... Hvordan i al Verden havde han baaret sig ad.

— Ja, sagde Johan Pettersson og lagde Ansigtstrækkene i ydmyge Folder. En Damp, der var paa Vej til København og naaede frem, for Uvejret, ret rigtigt brød ud, tog mig omhord. Og der gik ikke noget Skib tilbage for i Dag paa Formiddagen.

Det var et Held for ham, at den gamle Apoteker ikke forbeholdt sig hos andre, om det var sandt alt, han fortalte. Jeg havde opholdt mig det meste af anden Juledag ved Havnen og vidste, at der den Dag var ankommet flere Skibe fra København. Johan Pettersson fik den gamle Apotekers Tilgivelse, og han fik Ellen Larsson til Kone ogsaa. Men kun til dem, han stode paa, betroede han, at han i København havde møret sig paa alle tænkelige Maader første Juledags Eftermiddag, hele anden Juledag, og hans Penge var sluppet op, saa han havde maattet stampe paa sit Lommeur for at faa Penge til Rejsen hjem.

Et Offer.

LUNDTOFT ligger i en Dal for sig selv midt i bugnende, fede Marker som et Smørhul. Der var hult, men der var ogsaa indelukket og stærkt sammengroet i denne Landsby, som ligger i Gaard ved Gaard med gamle Haver og Dige-Bevoksning udnaders og med mange Klister fulde af Sengetøj og Skabe med hemmelige Skuffer inde i Stuerne.

Nogle Landarbejdere og Husmænd boede indeklemmet mellem Gaardene, saa de ikke kunde røre sig. Og de taltes heller stik ikke med, naar Snakken faldt om Mændene i Lundtoft — Mændene, det var kun Gaardmændene.

I et af Småhusene var Otto født. Han var en lille, spinkel Dreng, Hænderne var heller ikke gode, men han var tænksom og i Skolen en af de allerflinkeste.

Han talte ikke meget ligesaa lidt som de andre Småfolks Børn; de maatte i det hele gaa stille med Dørene, saaledes som deres Forældre

havde formået dem til, saadan var det nemlig fra gammel Tid Småfolks Rigt. Ingen Uro fra den Side, og mindst mulig Plads, — det skikkede sig bedst for den trykkede Husmandslægt i Gaardmandsbyen Lundtoft.

PÅ GRUND af sin ringe legemlige Styrke led Otto hver eneste Dag under en Hyrderengs anstrængende Arbejde og søvnsløse Tilværelse. Men han klagede aldrig, det var noget som ikke kunde være anderledes. Det var Skæbnen. Han tænkte desmere, og hver Dag, han overanstrengtes, lagdes Bitterhed i hans Sind, det blev til meget i Aarenes Løb. Hans kloge Øjne kunde vidne om, at hans Tanker til Tider var langt udenfor Lundtoft Grænser. Hvem, der lagde rigtigt Mærke til ham, syntede ogsaa stundom, at der var vist mere i den Dreng, end man skulde tro.

Det var ogsaa rigtigt. Han var allerede som Barn fast bestemt paa, at han, naar Tiden kom, vilde bort fra det Lundtoftske Samfund. Det stred nemlig haardt imod hans Tanker, at der skulde være saa megen Forskel paa de Menneskers Liv, der var født i en Gaard og deres, der var født i et lille Hus, at den ene skulde have det saa godt og raade over den anden kunde han ikke forstaa. Baade Hus og Gaard ligger jo tæt ved hinanden paa den samme Plæt af Jorden.

Tankerne brodes tidligt i Drengens Sind, alvorlige Tanker for et Barn. Og da han gik alene med, hvad han tænkte blev han endnu mere tavst.

Der var flere, der lagde Mærke til den Dreng, denne tavse Dreng, det var hans Blik, de fæstede sig ved, det dybe i disse mørke, stikkende Øjne. Udtrykket vidnede ikke om barnlig Glæde, snarere var det haardt og bittert, det var ligesom en Dorn i det over alt, hvad han saa omkring sig. Men saa'n en Knægt kunde da ikke have nogen Mening om Tingene, saa'n en fattig Knægt! Alligevel standse man ved ham.

Otto kom i Skråderlære hos en Mester ikke saa langt fra Lundtoft. Han blev der ikke længere end højst nødvendigt for her var den samme Atmosfære som i hans Fødeby. Videre, videre, længere bort fra Lundtoft. Han flygtede ... der maatte vel være et Sted paa Jorden, hvor man kunde trække Vejret mere frit, og hvor man kunde føre en mere oprejt Tilværelse.

ENDELIG naaede han Hovedstaden.

Det var ikke nemt at faa Rede paa saadan en stor By. Det var klart, at her fandtes mange mærkelige Ting. Om han nu bare kunde finde det, han havde Brug for, altsaa det, han søgte og søgte efter. —

Tænk, at det mærkværdige skete.

Et Par Svende paa Værkstedet, hvor han syede, tog ham med til Møde i et lille Lokale i en Baggaard op ad en Trætrappe. Der var lavt til Loftet og kun et Par tarvelige Lamper lyste op, saa der var nærmest halvmørkt. Der fandtes en Talerstol, og umalede Træbænke for Tilhørerne.

En Mand med et viltet Fuldskæg og et uroligt Haar, der saa ud, som om han kom lige ude fra Bassevejret, stod frem og talte med en voldsom og besynderlig Kraft om det nuværende Samfundsløse Uretfærdigheder og de fattiges Krav om Ret til Livet. Han lagde Hovedet til bag, løftede den knyttede Haand i Luften og raakte: Sæt, hvad der vill! Lad falde, hvad ikke kan staa!

Det var for Otto fra Lundtoft en ny Tone. Og den gav stærk Genklang i hans Sind. Det var bogstaveligt, som om han pludseligt vaagnede til et nyt Liv.

Man sang saa det gungrede i den gamle Smaddekasse:

Snaart dages det Brødre, det lysner i Ost,

ti Arbejdet fremad i Kor!

Man haaner den Fattiges eneste Trøst:

Vor Ret til at leve paa Jord ...

SA A besteg atter en skægget Karl Talerstolen. Hans Fuldskæg var studeet fint, somom han var kommen lige fra Barberen. Han havde ikke saa store Fagter, og hans Tale buklende ikke som den foregaaendes. Han saa med et fast Blik paa den enkelte Tilhører, og hans spidse Ord borede sig ind i Sjælen.

Efter ham sprang ivrigt frem en ung, skægget Mand med kulsort Munk, vibrerende Næsebor og mørkebrune, lynende Øjne. Han sang Arbejdersange solo og deklamerede et Digt om den fattige Pige paa Kvisten.

Der var flere Talere, den ene efter den anden. Det var ligesom de presedes frem indvendigt fra, maatte han Luft for alt, hvad der stormede i deres Bryst. De talte om Frihed, Lighed og Broderskab. Det var nyt for Otto fra Lundtoft. Men det, der mest betog ham, var den uforfærdede Tone, og navnlig den Glæde, der lyste i disse Menneskers Øjne, det havde han ikke set Mæge til før. Et Menneskes indre kunde altsaa virkelig flamme ... Hvor mærkeligt, hvor skönt, hvor forskelligt fra Lundtoft!

OTTO forstod paa en Gang, hvad det vil sige at tro. Disse Fok her udførte hans egne Tanker, han saa et Drømmeslot for sit indre Øje, et Fremtidssyn, eller han følte det mæske snarere ...

Saa løftede, saa lykkelig havde Otto fra Lundtoft aldrig følt sig, som da han gik hjem den Aften til sit Kammer. Han tænkte ikke paa, at det kun var et lille, mørkt og koldt Hummer, tænkte ikke paa sin ensomme Fattigmænds Stilling, fordi han havde oplevet saa meget.

Han saa op gennem Spalten over den smalle Gade, hvor Stjernerne tindrede mod den blaa Luft. Aa, hvor det er dejligt at tro. —

Otto levede nu et Par herlige Aar i Lyset af en Verdens-Idé, Småfolkets, Massernes Frigørelse og Oprejning.

Han kunde ikke tænke sig noget skønnere eller støttere Maal paa Jorden.

Det lille, tarvelige Lokale i Baggaarden inden i den store Stad blev Ottos Kirke. Her mødte han Aandens Røst og Sandhedens Tale, som udløste hans Drøm og Længsel. Der blev Dagene helligede. Han mødte sine Meningsfæller i det store Fællesskab, og det strømmede fra Sjæl til Sjæl med en mærkelig Kraft gennem Blik, Miner og hjertelige Haandtryk. Det var Frihed, Lighed og Broderskab. Han kom til at forstaa Kammeratskabet som et nyt og ophøjet Ord, han aldrig havde kendt i den Forstand. Der var ogsaa mange andre Ord, der fik en fornyet Betoning for ham, gennemstraalet indenfra, som blev, at en ny Aand.

Ja — det var herligt at tro.

EN DAG han sad paa Skråderborst og Solstrålerne legede i en Krog af Vindueskarmen, drog der en Mindelse, en Lyst gennem hans Sind, en Længsel efter Lundtoft, han kunde med et lugte Pastinak, Merian, Perikon og alle Blomsterne paa Digerne derhjemme. Og Møldingvandet, der løb ud i Veigroben. Og den store Kampsten i Udmarken, hvor han søgte Ly for Byger og Blæst, naar han vogtede ...

Men det var navnlig Marie: Det var nu længe siden, han havde faaet Brev, og i det bad hun ham saa mindelig om at komme hjem. Han havde aller-mest Lyst til at springe ned af Bordet og ta'e Billet med det samme.

Men det maatte i alt Fald vente til efter Pinen, nu havde dea'it for travlt, men saa skulde det ogsaa være.

Og det skete saaledes.

Otto gik hen ad Lundtoft Gade i sit nye Sommerkjole med en god Tegnebog i Underarmen. Mælkebøtter, Blåklækker og den gule Sneer blomstrede paa Digerne og prangede med skønne, rene Farver, som de vilde byde ham velkommen. Se, der var Smedens hvide Gavl med Jernstøt-